

מתוק מדבש

שנה שביעית – גיליון 261
פרשת תולדות תשפ"א

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א
ספית הכנסת 'ספית יוסף' בשעת אולגה
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' במלפון 073-2951228

שיעור חדש בע"ה על פרשת השבוע:
יום חמישי בשעה 17.30
ביהכ"נ הרמב"ם (תימנים) רח' ה' באייר
השיעור ישודר בל"ג ב'קול הלשון'
(להאזנה 03-6171111
לוחצים כוכבית ובחורים)

ביום שבת קודש
14.30 שיעור פרשת שבוע
15.30 מנחה
ביהכ"נ 'בית יוסף' א.ת. ג, אולגה

וזו הסיבה שהקב"ה לא שמע לתפילת רבקה ולכאורה מדוע? והרי ה' שומע תפילת כל פה? אלא דווקא משום היותה צדקת בת רשע. כי ממאי נפשך - אם היא הייתה נענית בזכות עצמה, אז גם יצחק היה נענה בזכות עצמו ואז היה נפסק מאתנו יחוס אברהם. ולכן שמע הקב"ה לתפילת יצחק בהיותו בן אברהם ולא לתפילתה בשל היותה בת רשע וכך נשארנו מיוחסים לאברהם ונותק הייחוס מבתואל אבי רבקה. (וראה עוד באור החיים הק' על המילים 'אחות לבן').
ובזה מבוארים דברי רבי יצחק 'מפני מה היו אבותינו (אברהם ויצחק) עקרים? מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים כי תפילת יצחק נענתה בזכות אברהם אביו ורבקה לא נענתה בהיותה בת רשע. **מתוק מדבש!**

ויקרא שמו יעקב (כה, כו)

רש"י: ויקרא שמו יעקב – הקב"ה (קרא לו יעקב)
חזקוני: היכן רא'ינו (מחנה הצדק) *an'k nelfe באותו pe*
ובכן, בספר 'מסעות ירושלים' סיפר הגאון הצדיק רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצ"ל על ייחוסו בקודש: אם זקנו הייתה אישה חשובה שנישאה לרב נכבד וילדה ממנו בן הלא הוא רבי חיים אבולעפיה זצ"ל. לאחר מות בעלה נישאה לרב שני וילדה בן הלא הוא רבי חיים אלפנדרי זצ"ל. (סבו של רבי שלמה אליעזר אלפנדרי). ואילו שלושת האחים שנקראו בשם חיים, כל אחד נעשה רב בעיר אחרת ונעשו גדולי ישראל מפורסמים, לא ראו ולא הכירו זה את זה ותמיד היו משתוקקים להיפגש, אלא שבאותם שנים הנסיעה הייתה קשה מאוד ובפרט שהיו צריכים לנסוע באניות דרך ימים. עד שפעם אחת הוצרכו לנסוע ותעמוד רוח סערה ביס וניצלו בדרך נס ומאת ה' נזדמנו שלושתם לפונדק אחד בנמל וזכו להיפגש יחד. **מתוק מדבש!**

ורבקה שומעת בדבר יצחק אל עשו בנו... ורבקה אמרה אל יעקב בנה... לך אל הצאן... והבאת לאבין ואכל בעבור אשר יברכך לפני מותו (כו, ה, ו, ט, י)

ויש לשאול: מה ראתה רבקה לשלוח את יעקב ובכך לשנות מרצונו של יצחק? הלא יצחק היה נביא? ואולי זה רצון ה' שעשו יקבל את הברכות?
תירוץ נפלא הובא בגיליון 'מעדני הפרשה' (בשנים קודמות) בשם אחיו הרב שמואל קלצ'קין שליט"א: **הקדמה:** מובא בגמרא (תענית כא') מעשה באילפא ורבי יוחנן שעסקו בתורה מתוך הדחק, החליטו לצאת ולעסוק במסחר כדי לקיים את הפסוק 'אפס כי לא יהיה בך אביון'. נתיישבו לאכול ליד גדר רעוע, באו שני מלאכי השרת ורבי יוחנן שמע שאחד המלאכים אומר לשני 'הבה נפיל עליהם עת

ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא (כה, כא)

המילה 'היא' כתובה בתורה עם ו' ונכתב 'הוא' מסביר בדרך רמז בעל ה'משך חכמה' זיע"א: הקדמה: יצחק נשא את רבקה לאישה כאשר היה בגיל ארבעים והיא הייתה בת שלוש שנים (ע"פ אחת הדעות בחז"ל וכן ברש"י). בלידת יעקב ועשו היה יצחק בן ששים שנה ולפי זה רבקה הייתה בגיל כג' שנה.
מובא בגמרא (יבמות יב, ב') שקטנה יכולה להתעבר רק מגיל יא' שנה ויום אחד. ולפי זה יוצא שרבקה הייתה עקרה רק יב' שנה (מגיל יא' שנה עד כג' שאז ילדה).
ולכן נכתב בתורה 'כי עקרה הוא' 'הוא' בגימטרייה יב' היות ורק יב' שנה היא הייתה עקרה. **מתוק מדבש!**

ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו (כה, כא)

רש"י: ויעתר לו ה' – לו ולא לה שאין דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בו רשע לפיכך לו ולא לה...
ויש לשאול: הרי ה' יתברך שומע תפילת כל פה. ומדוע לא ישמע הקב"ה את תפילתה רק בשל היותה בת רשע?
תירוץ נפלא מובא בספר 'פנינים יקרים':
הקדמה: בעל ה'חסד לאברהם' זיע"א מסביר מדוע אברהם אבינו והאימהות היו עקרים וזה לשונו: הקב"ה רצה שכרם בית ישראל יהיה מיוחס לאברהם אבינו ע"ה ושיהיה נפסק מאתנו יחוס תרח ואבותיו שהיו עובדי עבודה זרה. ועל כן היו האבות והאימהות עקרים כי המוליד בטבע נקרא אב ואביו נקרא זקנו, כי הוא בא מכוחו. אמנם, המוליד בן והוא עקר בא הקץ אל יחוס האבות ואם אחר כך מוליד ע"פ ניסי ה', שוב אין חלק לאבי הילד, כי כח הזקן כבר נפסק מבנו. ולכן אברהם ושרה והאימהות היו עקרים.
וזה שאומר הכתוב 'כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו' רצונו לומר ראש האבות (המכונים צורים) הוא אברהם 'ומגבעות אשורנו' אלו האימהות שהיו כולם עקורים (אברהם והאימהות) ועל זה נאמר 'הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב'.
וזה מה שנאמר בהגדה של פסח 'מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו (תרח ואבותיו) ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו' ע"י שניתק את ייחוסינו מהם באופן הנ"ל.

אבל יש להקשות: הרי מובא בגמרא (יבמות סד') אמר רבי יצחק 'יצחק עקר היה' ואמר רבי יצחק 'מפני מה היו אבותינו עקרים? מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים' ולפי ה'חסד לאברהם' אם יצחק היה עקר נמצא חלילה שנפסק מאתנו הייחוס אל אברהם אבינו ח"ו?
מתרץ ה'פנינים יקרים': התשובה היא בדברי רש"י הנ"ל שכל מה שנענה יצחק בתפילתו זה בשל היות צדיק בן צדיק. וכיוון שרק בזכות אברהם נענה יצחק בתפילתו והוליד, ממילא יש לו (לאברהם) חלק בזרעו של יצחק.

ידי עשו דהיינו בחרב אזי יעקב משתמש עם 'הקול קול יעקב' להחליש את ידי עשו. אבל כאשר עשו מנסה להחליף את אמנותו ולבוא על יעקב ב'קול' דהיינו בקלות וכי"ב אז יעקב מחליף גם הוא את אומנותו ובא כנגד עשו בחרב. **מתוך התנ"ך**

רציון וסיפור - למכור אתיו פ'גיו צדשים'

ויבז עשו את הבכורה (כה' לד')

רש"י: העיד הכתוב על רשעו שביזה עבודתו של מקום ומהי אותה עבודה? אומר רש"י על המילים 'את בכורתך' לפי שהעבודה בבית המקדש בבכורות.

כדי להבין מה הפסיד עשו נקדים סיפור נפלא:

בתאריך 20 בינואר 1936 (למניינם) מת המלך ג'ורג' החמישי שהיה מלך אנגליה. למלך ג'ורג' היו שני בנים, הבכור אדוארד והשני ג'ורג'. בהיותו בכור עלה אדוארד לכס המלוכה וזכה לשם המלך אדוארד השמיני.

מיד עם עלותו לכס המלוכה התעוררה בעיה חוקתית לא פשוטה: אדוארד ביקש להינשא לאישה שהייתה גרושה פעמיים ובעליה הקודמים היו עדיין בחיים. ע"פ חוקי בית המלוכה הבריטי נחשבים נישואים אלו כאסורים.

אדוארד ביקש למסד את נישואיו אך בית המלוכה התנגד לכך נחרצות והעמיד בפני אדוארד ג' אפשרויות: א. לא להינשא ולהישאר מלך אנגליה. ב. להינשא ולהסתכן במשבר חוקתי שכן אז תיאלץ כל הממשלה להתפטר. ג. לוותר על הכתר ולעשות כרצונו כאדם פרטי.

ומה בחר אדוארד? ובכן, הוא בחר לוותר על כתר המלוכה כדי שיוכל לשאת את האישה שרצה. ביום 10 בדצמבר 1936 הוא חתם על כתב הוויתור ולמחרת העביר הפרלמנט הבריטי חוק מיוחד המאשר את התפטרותו ושולל את התואר מצאצאיו אחריו והכתר עבר אוטומטית לבא בתור בסדר הירושה הלא הוא המלך ג'ורג' השישי.

ומה היה הסוף? אדוארד מת בשנת 1972 ממחלה קשה (רח"ל) ללא ילדים ואילו אחיו המלך ג'ורג' הוריש את כס המלוכה לביתו המלכה אליזבת ויוצאי חלציה אחריה... אדוארד איבד את עתידו ועתיד זרעו אחריו עבור מה? עבור תאוה אסורה כאותו 'נזיד עדשים' של עשו. עשו מוותר על כל עתידו ועתיד יוצאי חלציו שהיו יכולים להיות עובדי מקדש ה' עד היום ובעבור מה? בעבור 'נזיד עדשים' עבור תאוות אכילה רגעית וחולפת.

אחים יקרים! אנו נדים לעשו (ולמלך אדוארד) ותוהים על הנהגה זו. אבל מה אתנו? האם אנו לא נוהגים כך לעתים? האם אנו לא מפסידים ומונעים מילדינו עתיד רוחני מזהיר בעבור מילוי רצונותינו? וזה בא ליד ביטוי בכל הדילמות בחיינו: היכן ילמדו ילדינו? בחינוך תורני או ממלכתי? בבחירה האם לשמור את השבת ולהנחיל להם ערכי נצח או למלא את תאוותנו ולעשות מה שבא לנו ביום המנוחה הקדוש? וכן על זה הדרך...

לפני כל החלטה בחיינו עלינו לבדוק מה תהיה

המשמעות שלה לעתיד? שלא נמכור את עתידם של כל

יוצאי חלצינו בעבור 'נזיד עדשים'...

ה' יזכנו, אמנן! שבת שלום ומבורך!

הקיר ונהרגם, על שמניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה'. אמר לו המלאך השני 'הנח להם כי אחד מהם עתיד לעלות לגדולה'. שאל רבי יוחנן את אילפא 'שמעת משהו?' אמר לו 'לא' אמר רבי יוחנן לעצמו 'אם רק אני שמעתי משמע שהדברים מכוונים אלי'... אילפא המשיך למסחר ורבי יוחנן חזר לתלמודו ולימים נעשה ראש ישיבה.

ע"פ מעשה זה נראה לומר: רבקה זוכה לשמוע ברוח הקודש את דברי יצחק לעשו וזאת למרות שנאמרו ביחידות. ולכן היא מבינה שאם משמים סיבבו שהיא תשמע את הדברים משמע שרוצים שהיא תתערב בעניין ותשלח את יעקב לקבל את הברכות. **מתוך התנ"ך**

ופצנין זה מילתא דפדיחומא

אחד מלימודי הלשון הקדומה 'דוקטור, אבי סופר' מהפירוש 'מתי' זה קורה לך? 'אילפא הרופא והאיש צונה' 'ככל פצם שאני פותח את המקור וכו' 'אילפא מהו אשתי' 'מפריצה' 'אילפא מהו אשתי'...

ויאמר יצחק אל בנו מה זה מיהרת למצוא בני ויאמר כי הקרה ה' א-לוקיך לפני (כז', כ')

ויש לשאול: הרי יעקב הביא את גדי העזים מהצאן. אז מדוע הוא אומר 'כי הקרה ה' א-לוקיך לפני? הסביר נפלא בעל הזרע שמשון זיע"א: יעקב אבינו האמין שגם מה שהוא עושה בהשתדלות שלו זה לא היה מסתדר אם לא שה' היה מזמן לו ולכן הוא אומר 'כי הקרה ה' א-לוקיך לפני' כי אני באמת לא עשיתי כלום.

ובעניין זה מסופר (באר הפרשה) על עגלון שמירר בבכי לפני ה' חפץ חיים זיע"א כי הסוס שלו מת והוא היה מקור פרנסתו ומה הוא יעשה כעת?

אמר לו ה' חפץ חיים: 'אם אתה חושב שהסוס הוא מקור פרנסתך אכן ראוי שתמשיך לבכות וליילל... אבל אם אתה שומע לי - תאמין כי הסוס הוא רק אמצעי ופרנסתך מגיעה רק מהקב"ה. וממילא אם הסוס מת שהוא רק אמצעי, הקב"ה יזמן לך אמצעי אחר לפרנסתך'.

והדברים אמורים לא רק לגבי סוס אלא לגבי כל האמצעים למיניהם... זה חושב שהמנהל שלו הוא המפרנס וזה חושב שהכשרון שלו ועוד. על כולנו להאמין כי המקור היחידי הוא הקב"ה בלבד ואפס זולתו. **מתוך התנ"ך**

ויגש יעקב אל יצחק אביו וימושהו ויאמר הקול קול יעקב והידיים יד עשו (כז', כב')

מובא במדרש: 'בשעה שמצפצף קולו של יעקב בבתי כנסיות אין הידיים ידי עשו'

והקשו המפרשים: הרי בפסוק נאמר בדיוק הפוך, שכאשר הקול קול יעקב אז הידיים ידי עשו?

מתרץ ה'פאר יעקב': הקדמה: הפסוק אומר (במדבר לא', ה') 'ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב' ומובא במדרש תנחומא 'הוא בלעם בא על ישראל והחליף אומנותו באומנותם שאין נוצחים אל בפיהם. ובא הוא ותפש את אומנותם לקללם בפיו, אף הם ישראל באו עליו והחליפו אומנותם באומנות האומות שבאים בחרב שנאמר 'על חרבך תחיה'. לפי זה מובאר הפסוק כך: כאשר עשו בא כנגד יעקב עם

לע"נ: אבי מורי ממוס בן גזרה ז"ל ואמי מורת גיטה בת מנטה ז"ל ר' ישראל יחיאל בן יחיא ז"ל / יעקב בן רבקה ז"ל / מימון ספירו בן מוזל טוב ז"ל / רחל (רשל) בת נעימה ז"ל - יונה עזרא בן יצחאל ז"ל

לחצלת: דקל מלכה - להצלחה כללית / אהובה בת נעמי - רפואה שלימה אורי ישראל - רפוי / סוזן בת ימנה - רפוי / אהרון בן מסעודה - רפוי / דוריאן הודיה בת נעמי - לרפוי / נועם חן בת שולה - להצלחה בניית